

Kristýna JIRÁTOVÁ, *Samota uprostřed davu: Charles Baudelaire a české umění*, Praha: Arbor vitae societas 2021, 296 s. ISBN 978-80-88256-17-5.

Kristýna Jiráťová je současná česká autorka, která se ve svém díle zabývá tématy izolace, samoty a osobního hledání smyslu v moderním světě, což ji činí velmi aktuální a sympatickou pro široké spektrum čtenářů. Tvorba Jiráťové se vyznačuje schopností proplétat složité psychologické a sociální motivy do poutavých příběhů, které čtenáře nutí k zamyšlení nad jejich vlastním životem a okolní společností.¹

Její knižní titul *Samota uprostřed davu: Charles Baudelaire a české umění* představuje jedinečný průzkum vlivu francouzského básníka Charlese Baudelaira na české umění. Publikace je cenným příspěvkem k literární a umělecké kritice, který propojuje život a dílo Baudelaira s vývojem české umělecké scény od druhé poloviny 19. století až po současnost. Jiráťová v tomto díle nabízí nejen hlubokou literární analýzu, ale také kulturně-historický kontext, který umožňuje pochopení širšího dopadu Baudelairova díla.

Kniha je strukturována do několika kapitol, které postupně analyzují a systematicky mapují různé aspekty Baudelairova vlivu na české umění. První kapitola poskytuje čtenářům přehled o životě, díle a filozofii Charlese Baudelaira. Jiráťová zkoumá jeho hlavní díla, zejm. básnickou sbírku s názvem *Květy zla (Les fleurs du mal)*, a analyzuje jeho estetické a filozofické postoje, které se staly základem pro moderní umělecké hnutí. V následující kapitole se autorka věnuje tomu, jak bylo Baudelairovo dílo přijato a interpretováno v českých literárních a uměleckých kruzích. Jiráťová podrobně analyzuje překlady Baudelairova díla do češtiny a jejich vliv na českou literaturu. Třetí kapitola knihy zkoumá, jak Baudelairova poezie a estetické myšlenky ovlivnily české výtvarné umělce. Autorka se zaměřuje na konkrétní malíře a grafiky, kteří byli inspirováni Baudelairovými obrazy moderního města, dekadence a krásy v ošklivosti. V další kapitole Jiráťová analyzuje, jak Baudelairova práce ovlivnila české modernistické spisovatele. Kapitola se zaměřuje na srovnání motivů, stylů a tematických prvků v dílech českých autorů, jako jsou Karel Hlaváček, Jiří Karásek ze Lvovic a další. Závěrečná kapitola čtenářům přibližuje, jak Baudelairovo dílo a jeho estetické myšlenky stále ovlivňují současné české umělce. Jiráťová poskytuje analýzu moderních uměleckých projektů a děl, jež čerpají inspiraci z Baudelairova odkazu.

1 Po gymnáziu Jiráťová studovala na Filozofické fakultě Karlovy univerzity, kde se zaměřila na literaturu a tvůrčí psaní. Její akademické zázemí se odráží v její literární práci, která je často charakterizována bohatými literárními odkazy a hlubokým porozuměním lidskému nitru. Kromě psaní se Jiráťová věnuje také přednášení a vedení literárních workshopů, kde inspiruje další generaci spisovatelů. Je aktivní na literární scéně, často se účastní literárních festivalů a besed, kde sdílí své zkušenosti a pohledy na současnou literaturu a umění.

Jedním z klíčových témat, které Jiráťová v knize zkoumá, je pojem „flanérství“, tj. koncept městského tuláka, jenž Baudelaire popularizoval ve své tvorbě. Jiráťová ukazuje, jak se tento motiv objevuje v české literatuře konce 19. a začátku 20. století, např. u autorů S. K. Neumanna či Otokara Březiny. Rovněž analyzuje, jak Baudelairův důraz na krásu v moderním městském prostředí ovlivnil české malíře a jejich ztvárnění městských scén, což představuje rovněž velmi klíčový aspekt tohoto díla. V rámci analýzy vizuálního umění Jiráťová detailně popisuje, jak se Baudelairovy poetické obrazy a estetické ideály projeví v dílech českých malířů, např. Alfonse Muchy nebo Františka Kupky. Uvádí konkrétní příklady obrazů, které vykazují baudelairovské prvky, a poskytuje hluboké vhledy do toho, jak tito umělci reinterpretovali Baudelairovy myšlenky v kontextu české kultury.

Autorka knihy celkově exceluje v detailní analýze jak Baudelairových textů, tak českých uměleckých děl, která jeho práce inspirovala. Její schopnost propojit literární kritiku s výtvarným uměním je jedním z nejsilnějších prvků knihy. Jedním z nejvýznamnějších přínosů knihy je její interdisciplinární přístup. Jiráťová kombinuje literární vědu, uměleckou kritiku a kulturní historii, aby poskytla komplexní obraz Baudelairova vlivu. Tento přístup umožňuje čtenářům pochopit širší kulturní a historický kontext.

Knihy je vhodně podložena bohatým výzkumem a je pečlivě dokumentována. Jiráťová využívá širokou škálu primárních a sekundárních zdrojů, včetně archivních materiálů, uměleckých děl, literárních textů a kritických studií. Tento pečlivý přístup zajišťuje vysokou akademickou úroveň díla. Autorka se nezaměřuje pouze na historická fakta, ale také na estetickou a filozofickou reflexi. Analyzuje, jak Baudelairovy myšlenky o kráse, ošklivosti, modernitě a dekadenci rezonují v českém umění a literatuře. Tím dodává knize hloubku a intelektuální bohatost. Ačkoli k jádru dané problematiky Jiráťová v mnoha ohledech pronikla, některé části mohou působit na širší čtenářskou obec příliš specializovaně. Její detailní analýzy a interdisciplinární přístup tak mohou být náročné pro čtenáře bez předchozího vzdělání v literární vědě nebo umělecké kritice.

Samota uprostřed davu: Charles Baudelaire a české umění od Kristýny Jiráťové představuje významný příspěvek k pochopení vlivu jednoho z nejvýznamnějších francouzských básníků na českou uměleckou scénu. Knihy nabízí hlubokou a interdisciplinární analýzu, jež obohacuje čtenáře nejen o znalosti o Baudelairovi, ale také o českém umění a literatuře. Kristýna Jiráťová přináší nový pohled na známá díla a nabízí čtenářům hluboký a inspirativní vhled do kulturního dialogu mezi Francií a Českou republikou. Dílo lze označit za vynikající příklad akademického

výzkumu, který propojuje literární a uměleckou kritiku s kulturní historií, a je nezbytnou četbou pro každého, kdo se zajímá o vliv francouzské literatury na české umění.

Mgr. Jan Bolehovský

Historický ústav

Filozofická fakulta

Univerzita Hradec Králové

Rokitanského 62, 500 03 Hradec Králové III

Česká republika

jan.bolehovsky@uhk.cz